

GRZESIAK Józef Andrzej "Czarny"

Kpt. hcm. Józef Andrzej GRZESIAK "Czarny" ps "Kmita" "Mar" urodził się 11 listopada 1900 roku na jednym z przedmieść Krakowa zwanym Czarna Wieś. Ojciec Józef Grzesiak był dróżnikiem magistrackim, matka Maria z Fiszerów prowadziła dom. W 1913r. utworzony przez niego "dziki" zastęp skautów wcielony został do 2 Krakowskiej Drużyny Skautowej. Zastęp otrzymuje nazwę "Czarnych Wilków" a odtąd określenie "Czarny" będzie przez całe życie towarzyszyć Grzesiakowi. W 1916 roku ochotniczo wstępuje do Legionów, wcielony zostaje do 1 pułku piechoty dowodzonego przez płk Rydza - Śmigłego. Intensywne ćwiczenia na zimowych i błotnistych polach wywołały chorobę i spowodowały zwolnienie z wojska.

W 1918 roku Grzesiak zostaje drużynowym 13 Krakowskiej Drużyny Skautowej i wprowadza do nazwy "Czarna Trzynastka". Gdy kontrofensywa Armii Czerwonej zagraża bytowi Państwa kilkudziesięciu osobowy krakowski oddział ochotników - harcerzy pod dowództwem Czarnego dołącza do Wileńskiego Batalionu Harcerskiego. Sierżant Grzesiak dowodzi plutonem. Chrzest bojowy przechodzą w walkach o Grodno. Czarny zostaje ranny, za wykazane męstwo otrzymuje Krzyż Walecznych po raz pierwszy. Do walki wchodzi gdy boje toczą się o Nowe Troki, tu zdobywa Krzyż Walecznych po raz drugi.

Do Krakowa nie wraca, pozostaje w Wilnie, bierze ślub z Marią Bobrowicz - sanitariuszką Baonu Harcerskiego. W 1921 roku obejmuje prowadzenie drużyny harcerskiej, która przyjmuje nazwę Czarnej Trzynastki Wileńskiej im. Zawiszy Czarnego. W 1923 roku w stopniu podporucznika przeniesiony zostaje do rezerwy, podejmuje pracę w Kasie Chorych. W 1939 roku jako drużynowy Czarnej 13 i Komendant Wileńskiej Chorągwi Harcerzy organizuje Wileński Harcerski Batalion Ochotniczy, który w związku z wejściem Armii Czerwonej zostaje rozwiązany. 18 października 1939 roku na Górze Bufałowej odbyła się zbiórka Czarnej Trzynastki. Postanowiono kontynuować pracę w konspiracji jako Związek Bojowników Niepodległości. Organizacja ta nawiązuje kontakt z ZWZ a później całość podziemnego harcerstwa już jako "Szare Szeregi" weszła w skład AK. Podczas okupacji niemieckiej Czarny był drużynowym Czarnej Trzynastki, komendantem Wileńskiej Chorągwi "Szarych Szeregów" obejmującej teren województw wileńskiego i nowogródzkiego a ponadto jako oficer AK pełnił funkcje komendanta dzielnicy "D" garnizonu Wilno.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

W 1942 roku umiera żona Czarnego druhna Maryna. W tym roku Grzesiak awansowany został do stopnia kapitana. W ramach operacji "Ostra Brama" kpt. "Czarny" ^{KMITA} trzema kompaniami atakuje gmach byłego starostwa grodzkiego, zamieniony na magazyn broni, budynek ten zdobywa podczas kolejnego natarcia. Zgodnie z rozkazem organizuje kompanie marszową w składzie 180 żołnierzy i wyrusza do rejonu koncentracji w rejonie Turgiel. Uniknął wywiezienia do Kaługi, ale znalazł się na liście poszukiwanych przez NKGB.

23 stycznia 1945 roku zostaje aresztowana druga żona Czarnego Klementyna Grzesiak, jego aresztowano 21 marca 1945 roku.

Więziony przy ul. Słowackiego. W kwietniu wywieziony do Moskwy w związku z procesem "Szesnastu". Po powrocie Sąd Wojskowy skazał go na 10 lat łagru i 5 lat pozbawienia praw obywatelskich.

Karę odbywał w Workucie. Do kraju wrócił w grudniu 1955 roku.

Po powrocie rozpoczyna działalność harcerską. Działa w kwaterze Głównej ^{Kwaterze} ZHP oraz pełni obowiązki komendanta Chorągwi Gdańskiej.

Traktowany nieufnie. W 1958 roku wycofuje się z kwatery głównej oraz zostaje pozbawiony funkcji komendanta chorągwi.

Umiera 18 ^{WRZEŚNIA} kwietnia 1975 roku. Pochowany na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku Wrzeszczu.

.....
Mieczysław WASĄG

Bydgoszcz, dnia 31 grudnia 1992 roku.

* Opracowałem w oparciu o książkę: Aleksander Kamiński, Antoni Wasilewski "Józef Grzesiak "CZARNY"

